

Przedmiotowe Zasady Oceniania
Historia, klasa piąta
Szkoła Podstawowa im. C. K. Norwida w Dąbrówce

Celem oceniania ucznia jest:

- aktywizowanie go do nauki i motywowanie do dalszej pracy,
- obserwowanie i wspieranie jego rozwoju,
- informowanie o poziomie osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- pomoc w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
- powiadamianie rodziców (opiekunów), nauczycieli, wychowawców, władz szkolnych o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.

Uczeń powinien być oceniany systematycznie przez cały okres nauki. Kontrola i ocena stopnia opanowania materiału obejmuje materiał, który został opracowany na lekcjach i jest ujęty w podstawie programowej. Pozwoli ona na wykrycie luk, opóźnień i błędów w wiadomościach, umiejętnościach i postawach ucznia.

Kontroli i ocenie podlegają prace pisemne, wypowiedzi ustne, prace praktyczne oraz aktywność:

1. Prace pisemne:
 - odpowiedzi na pytania,
 - rozwiązywanie wskazanych zadań, wykonywanie ćwiczeń,
 - sprawdziany, testy,
 - kartkówki.
2. Wypowiedzi ustne:
 - kilkudzaniowa wypowiedź,
 - udział w dyskusji,
 - prezentacja pracy własnej lub grupy.
3. Prace praktyczne:
 - wytwory ucznia np. albumy, słowniki, praca plastyczne,
 - gromadzenie i segregacja materiałów,
 - posługiwanie się mapą, atlasem, słownikiem, tekstem źródłowym
 - wykonywanie ćwiczeń w zeszycie ćwiczeń (w klasach które z niego korzystają) lub na kartach pracy,
 - tworzenie notatek.
4. Aktywność:
 - współpraca w grupie,
 - samokształcenie,
 - wykonywanie dodatkowych zadań.

Ocenie podlegają:

- sprawdziany wiadomości, testy (obejmują materiał z działu, trwają 45 minut, zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem)
- odpowiedzi ustne w klasach V-z dwóch ostatnich lekcji,
- kartkówki (mogą być zapowiedziane, obejmują materiał z dwóch ostatniej lekcji w klasie V, kartkówki zapowiedziane mogą obejmować materiał z większej liczby lekcji,

- aktywność na lekcji (5 plusów – ocena bardzo dobra, 5 minusów ocena niedostateczna; na wniosek ucznia można dokonać przekonwertowania mniejszej liczby plusów np. dwóch czy trzech na ocenę – np. dop. lub dost.)
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń (w klasach, gdzie jest stosowany)
- dodatkowe prace np. referaty, wywiady, prezentacje multimedialne, plakaty itp.
- projekty edukacyjne,
- udział ucznia w konkursach.

Ocena śródroczna i roczna

Ocenę śródroczną i roczną wystawia się na podstawie ocen cząstkowych zdobytych w czasie półrocza (roku szkolnego). *Ocena śródroczna (roczna) nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.*

Aktywność uczniów podlegających ocenianiu na lekcjach historii

Oceniane umiejętności	Aktywność ucznia podlegająca obserwacji i ocenie	Narzędzia oceny
Pisanie	Referaty Sprawdziany pisemne Kartkówki	Kryteria oceny prac pisemnych Kryteria sprawdzianów
Mówienie	Wypowiedzi ustne na lekcjach Udział w dyskusji	Kryteria wypowiedzi ustnej Obserwacja
Współpraca w grupie	Praca w grupach na lekcji	Obserwacja Karta oceny pracy w grupie Karta samooceny
Posługiwanie się terminami historycznymi	Wypowiedzi ustne Prace pisemne	Kryteria wypowiedzi ustnej Kryteria oceny prac pisemnych
Posługiwanie się mapą i atlasem	Wypowiedzi ustne Prace pisemne Zadania praktyczne	Kryteria wypowiedzi ustnej Kryteria oceny prac pisemnych Obserwacja
Porządkowanie i selekcja materiału	Gromadzenie i selekcja materiału	Obserwacja
Poszukiwanie i posługiwanie się źródłami informacji	Praca ze słownikami Gromadzenie materiału Samodzielne zdobywanie informacji	Obserwacja
Terminowość wykonywania zadań	Planowanie Organizowanie	Obserwacja
Kreatywność	Prace praktyczne	Obserwacja

Prowadzenie zeszytu przedmiotowego	Systematyczność Estetyka Pomysłowość	Obserwacja
------------------------------------	--	------------

Kryteria oceniania odpowiedzi ustnej z historii

Ocena **niedostateczna**:

- nie wykazał się wiadomościami wymaganymi na ocenę dopuszczającą,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać najprostszych zadań.

Ocena **dopuszczająca**:

- przy pomocy nauczyciela uczeń wykonuje proste zadania, wykorzystuje podstawowe umiejętności,
- potrafi określić wiek, jego połowę, w którym miało miejsce dane wydarzenie,
- potrafi umieścić najważniejsze wydarzenia w czasie, zaznaczyć je na osi czasu,
- zna podstawowe fakty, postacie i terminy niezbędne w procesie nauki,
- wypowiada się krótkimi zdaniami, popełnia liczne błędy językowe.

Ocena **dostateczna**:

- uczeń rozumie podstawowe fakty i pojęcia historyczne,
- potrafi uporządkować najważniejsze wydarzenia chronologicznie,
- potrafi łączyć postacie z odpowiadającymi im wydarzeniami,
- potrafi z osi czasu odczytać zaznaczoną datę,
- wskazuje na mapie miejsca omawianych wydarzeń,
- potrafi wykorzystać podstawowe źródła informacji,
- przy pomocy nauczyciela rozwiązuje podstawowe problemy,
- formułuje wypowiedź 2-3 zdaniową,
- popełnia błędy językowe i stylistyczne.

Ocena **dobra**:

- samodzielnie rozwiązuje podstawowe problemy, a trudniejsze przy pomocy nauczyciela,
- określa przyczyny i skutki wydarzeń historycznych,
- posługuje się terminologią poznaną na lekcji,
- potrafi scharakteryzować poznane sylwetki osób,
- lokalizuje na mapie przebieg wydarzeń,
- porządkuje wydarzenia chronologicznie,
- wykorzystuje źródła informacji poznane na lekcji,
- formułuje dłuższą poprawną pod względem językowym wypowiedź,
- próbuje dokonywać własnych sądów i opinii.

Ocena **bardzo dobra**:

- samodzielnie rozwiązuje problemy podstawowe i trudniejsze,
- prawidłowo posługuje się wiedzą i umiejętnościami zdobytymi na lekcji,

- samodzielnie dostrzega i omawia przyczyny i skutki wydarzeń,
- przedstawia na mapie zmiany terytorialne,
- potrafi z osi czasu odczytywać odpowiadającą danemu wydarzeniu datę,
- wykorzystuje źródła informacji wskazane przez nauczyciela,
- samodzielnie dokonuje ocen poszczególnych wydarzeń i postaci,
- formułuje dłuższą samodzielną wypowiedź poprawną pod względem językowym.

Ocena celująca:

- samodzielnie rozwiązuje problemy,
- wykorzystuje w swojej wypowiedzi wiadomości poza podręcznikowe, które uczeń samodzielnie zdobył,
- samodzielnie dostrzega związki między wydarzeniami,
- wyraża własne zdanie, popiera je logicznymi argumentami,
- wykorzystuje wiedzę o regionie,
- wypowiada się poprawną polszczyzną.

Kryteria oceny pracy w grupie

- zaangażowanie w pracę grupy
- realizacja wyznaczonego zadania
- pełnione funkcje i role
- rozumienie osobistej sytuacji w grupie
- umiejętności pracy w grupie

Wymagania na poszczególne oceny podczas pracy w grupie:

niedostateczny	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Przeszkadza członkom grupy w pracy Nie wykonuje wyznaczonej pracy w określonym czasie Zajmuje się innymi sprawami Nawet przy pomocy kolegów i nauczyciela nie wykonuje zadania Nie wywiązuje się (lub rzadko) z powierzonych zadań i funkcji Nie uświadamia sobie własnych trudności we współdziałaniu Nie docenia pracy innych,	Na czas wykonuje tylko część zadanej pracy Czasami przeszkadza innym Realizuje przy pomocy kolegów lub nauczyciela tylko część zadań Czasami nie wywiązuje się z pełnionych w grupie funkcji Nie przyjmuje do wiadomości informacji zwrotnych nauczyciela i kolegów na temat jego pracy w zespole Rzadko chwali wkład pracy innych Nie szanuje zdania innych	Pracuje przy wykonaniu większości zadań ale zdarza mu się nie akceptować przynależności do danej grupy Realizuje większość zadań sam Zgodnie z predyspozycjami potrafi wykonać niektóre funkcje w grupie Akceptuje opinie nauczyciela i kolegów na temat swojej pracy w grupie Potrafi pochwalić kolegów za pracę ale zdarza mu się	Jest zdyscyplinowany Wnosi pozytywny wkład w pracę grupy Wykonuje zadanie w wyznaczonym czasie Konsekwentnie wykonuje swoją pracę Wykonuje zgodnie z predyspozycjami przydzielone funkcje ale próbuje podejmować inne Dostrzega swoje wady pracy w grupie i stara się je likwidować Tolerancyjny	Zaangażowany w pracę w grupie Wykazuje inicjatywę Angażuje wszystkich do pracy Pomaga kolegom mającym trudności Samodzielnie podejmuje się realizacji zadania Przyjmuje na siebie wiele zadań Zdyscyplinowany Potrafi pokierować członkami zespołu Pełni wiele funkcji	Szczególnie zaangażowany w pracę w grupie, Potrafi pokierować członkami zespołu, Pełni wiele funkcji (w tym chętnie przyjmuje rolę lidera i dobrze się z niej wywiązuje), Pomaga kolegom mającym trudności Przyjmuje na siebie wiele zadań Potrafi wskazać swoje mocne i słabe punkty pracy w grupie oraz dokonać samooceny

negatywnie dominuje w grupie		również i ich krytyka	Docenia pracę innych	Potrafi wskazać swoje mocne i słabe punkty pracy w grupie Potrafi ocenić pracę innych, stwarza pozytywną atmosferę podczas pracy, szanuje innych	efektów pracy jego grupy, Potrafi ocenić pracę innych
------------------------------	--	-----------------------	----------------------	---	--

Prowadzenie i ocena zeszytów przedmiotowych

Uczniowie zobowiązani są do systematycznego prowadzenia zeszytu ćwiczeń (w klasach, gdzie jest stosowany) oraz zeszytu przedmiotowego.

Każdy zeszyt sprawdzany jest pod względem kompletności notatek, ich poprawności merytorycznej, estetyki. Nauczyciel, oceniając zeszyt, bierze pod uwagę przede wszystkim kompletność notatek.

Ocena za prowadzenie zeszytu może być wystawiona raz w półroczu i przy jej wystawianiu będą brane wyżej wymienione elementy. Uczeń ma obowiązek uzupełniania notatek w zeszytcie za czas swojej nieobecności. W uzasadnionych przypadkach nauczyciel może go zwolnić z tego obowiązku.

Ocenianie prac pisemnych tj. sprawdzianów, kartkówek i testów

- Sprawdziany są przeprowadzane po każdym lub kilku blokach tematycznych.
- Sprawdzian poprzedzony jest lekcją powtórzeniową.
- Sprawdzian jest zapowiadany przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem, termin pisania sprawdzianu jest wpisany do dziennika elektronicznego w terminarzu. Sprawdzian trwa 45 minut.
- Nauczyciel podaje uczniom zakres materiału i umiejętności sprawdzanych na sprawdzianie.
- Nauczyciel sprawdza i podaje wyniki sprawdzianu do wiadomości uczniów w terminie do 14 dni roboczych od daty pisania,
- Jeżeli uczeń nie pisał sprawdzianu lub zapowiedzianej kartkówki w terminie, pisze je na następnej lekcji, na której się pojawi. W uzasadnionych przypadkach nauczyciel ustala z uczniem inny termin sprawdzianu lub zwalnia go z pisania. W rubryce w dzienniku stosuje zapis nb.
- Kartkówki obejmują materiał z dwóch ostatnich lekcji (kl. V), mogą być niezapowiedzane. Kartkówki obejmujące materiał z większej liczby lekcji muszą być zapowiedzane z wyprzedzeniem podobnym jak w przypadku sprawdzianów. W przypadku zapowiedzianych kartkówek nauczyciel zapisuje termin do dziennika elektronicznego w terminarzu. Uczeń nie może zgłosić nieprzygotowania na zapowiedzianą kartkówkę.
- Ocenę z kartkówki uczeń może poprawić na zasadach ustalonych z nauczycielem. W szczególnych przypadkach nauczyciel może wyznaczyć inną pracę uczniowi tak, by mógł ocenę poprawić.
- Punktacja prac pisemnych tj. godzinnych sprawdzianów, prac klasowych, testów kompetencyjnych i kartkówek jest przeliczana na oceny zgodnie z progami procentowymi określonymi w Statucie Szkoły.

Informowanie rodziców o ocenach

Oceny z odpowiedzi ustnych, za aktywność, a także oceny z kartkówek, testów, sprawdzianów i innych prac pisemnych wpisywane są do dziennika elektronicznego.

Prace pisemne są do wglądu rodzica. Sprawdzonej pracę wziętą do domu uczeń zobowiązany jest zwrócić nauczycielowi na następnej lekcji. Prace te przechowywane są w szkole przez rok szkolny i są także udostępniane rodzicom na ich prośbę w trakcie zebrań, dni otwartych lub w trakcie spotkań indywidualnych po wcześniejszym umówieniu się. Informacje o ocenach mogą być też przekazywane przez wychowawcę na zebraniach, dniach otwartych i w czasie indywidualnych spotkań.

Kryteria wymagań w stosunku do uczniów z dysfunkcjami

Nauczyciel uwzględnia zalecenia zawarte w opiniach poradni pedagogiczno – psychologicznej i w IPET. Nauczyciel dostosowuje uczniom sposób przekazywania wiedzy i ocenianie.

Zadawanie prac domowych

Celem zadawania prac domowych jest rozwijanie zainteresowań ucznia, motywacja do nauki, organizacja i planowanie samouczenia się.

Nauczyciel może zadać uczniom pisemną pracę domową do wykonania w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych, z tym że nie jest ona obowiązkowa dla ucznia i nie ustala się z niej oceny. W przypadku zadania takiej pracy, nauczyciel sprawdza ją i przekazuje uczniowi informację zwrotną.

Nieprzygotowania

Uczeń w każdym półroczu, na początku lekcji może zgłosić nauczycielowi nieprzygotowanie.

- w klasie V – 2 nieprzygotowania,

W dzienniku lekcyjnym odnotowane ono będzie skrótem np.

Uzupełnianie zaległości po okresie nieobecności ucznia

Uczeń po usprawiedliwionej nieobecności trwającej do tygodnia powinien być przygotowany na kolejną lekcję (uzupełniony zeszyt, znajomość materiału).

Uczeń po usprawiedliwionej nieobecności trwającej ponad tydzień ma kolejny tydzień na uzupełnienie wszelkich zaległości.

W przypadku usprawiedliwionej nieobecności trwającej powyżej dwóch tygodni, nauczyciel indywidualnie ustala z uczniem termin i sposób nadrobienia zaległości. W takim wypadku uczeń nie musi również od razu przystępować do zaległego sprawdzianu.

Ogólne wymagania na poszczególne oceny szkolne w klasyfikacji śródrocznej i rocznej

Uczeń otrzyma ocenę:

NIEDOSTATECZNĄ jeżeli:

- Nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania podstawowych umiejętności,
- Nie opanował minimum wiadomości programowych,
- Uczeń nie opanował podstawowych pojęć, dat, wydarzeń, które umożliwiłyby mu kontynuowanie nauki.
- Wykazuje się brakiem systematyczności i chęci do nauki.
- Nie wykazuje zainteresowań historią Polski, świata i swojego regionu. Nie rozumie istoty faktów i wydarzeń historycznych, zjawisk społecznych.
- Nie prowadzi zeszytu przedmiotowego,

DOPUSZCZAJĄCĄ jeżeli:

- opanował zakres wiedzy i umiejętności na poziomie elementarnym,
- nie pracuje systematycznie i niezbyt chętnie podejmuje zadania wskazane przez nauczyciela
- nie pracuje w grupie ani zespole zadaniowym,
- nie formułuje własnych wniosków,
- przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać proste polecenia wymagające zastosowania podstawowych umiejętności.

DOSTATECZNĄ jeżeli:

- opanował zakres wiedzy i umiejętności w stopniu poprawnym,
- czasami pracuje nie systematycznie i niezbyt chętnie podejmuje pracę indywidualną, grupową lub zespołową,
- rzadko uczestniczy w dyskusji i pracach zespołowo – grupowych,
- czasami poprawnie formułuje wnioski,
- ma problemy z obroną swoich poglądów,
- nie zawsze wywiązuje się z powierzonych zadań lub ich części,
- potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji.
- zna niektóre wydarzenia i postaci z dziejów regionu.

DOBRA jeżeli:

- opanował zakres wiedzy i umiejętności w stopniu średnim,
- charakteryzuje go najczęściej systematyczna i efektywna praca zarówno indywidualna jak grupowa,
- często uczestniczy w dyskusji i pracach zespołowo – grupowych,
- poprawnie formułuje wnioski i udaje mu się bronić swoich poglądów,
- odpowiednio wywiązuje się z powierzonych zadań,
- potrafi korzystać ze wszystkich poznanych w czasie lekcji źródeł informacji.
- zna najważniejsze wydarzenia i postaci z dziejów regionu.

BARDZO DOBRA jeżeli:

- opanował w pełni zakres wiedzy i umiejętności programowych,
- charakteryzuje go systematyczna i efektywna praca indywidualna i zespołowa,
- chętnie uczestniczy w dyskusjach i pracach zespołowych,
- właściwie formułuje wnioski i broni swoich poglądów,
- wyróżniająco wywiązuje się z powierzonych zadań i ról,
- sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji .
- potrafi dzięki wskazówkom nauczyciela dotrzeć do innych źródeł wiadomości.
- wykorzystuje wiedzę nie tylko z historii ale również przedmiotów pokrewnych.
- posiada dużą wiedzę o historii regionu.

CELUJĄCA jeżeli:

- opanował w sposób doskonały zakres wiedzy i umiejętności programowych, potrafi je wykorzystać do argumentowania postawionej tezy lub własnego stanowiska.
- przejawia samodzielne inicjatywy rozwiązywania konkretnych problemów,
- bierze udział w konkursach historycznych,
- wiąże dzieje własnego regionu z dziejami Polski lub powszechnymi.

Poprawa ocen cząstkowych (bieżących) z prac pisemnych

Uczeń do poprawy pracy pisemnej tj. takiej trwającej 45 min. przystępuje tylko raz w ciągu dwóch tygodni od wystawienia oceny. Oceny z popraw wpiswane są obok oceny uzyskanej.

Tryb i forma poprawiania ocen cząstkowych oraz śródrocznych i rocznych z historii

Ocena	Termin poprawy	Forma poprawy	Uwagi
Ocena z zeszytu przedmiotowego	zgłoszenie – bezpośrednio po otrzymaniu oceny; poprawa w ciągu 10 lekcji od zgłoszenia	Uczeń od momentu zgłoszenia poprawy przez 10 kolejnych lekcji prowadzi zeszyt systematycznie i starannie, po czym oddaje go do ponownego sprawdzenia.	
Ocena z odpowiedzi ustnej lub kartkówki	zgłoszenie – bezpośrednio po otrzymaniu oceny; poprawa w ciągu 4 lekcji od zgłoszenia	Poprawa w terminie i na zasadach wskazanych przez nauczyciela.	Od nauczyciela zależy, kiedy poprosi ucznia do odpowiedzi – powinno to nastąpić w ciągu 4 lekcji od zgłoszenia.
Ocena z pracy pisemnej (sprawdzianu)	zgłoszenie – w formie pisemnej przez wiadomość librus,	Uczeń zgłasza chęć poprawy nauczycielowi. Nauczyciel przygotowuje dla ucznia nową wersję sprawdzianu z danego działu. W II semestrze uczniowie, którzy ze sprawdzianu otrzymali	Uczeń powinien się samodzielnie przygotować z tematu realizowanego na lekcji, na której pisał poprawę.

	w ciągu 14 dni od daty wpisania sprawdzianu.	ocenę ndst., a planują się ubiegać wyłącznie o ocenę dopuszczającą na koniec roku, w celu poprawy sprawdzianu mogą otrzymać od nauczyciela zadanie do opracowania z działu, z którego był sprawdzian. Poprawa w terminie wskazanym przez nauczyciela.	
Ocena śródroczna (roczna)	Zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły	Zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły	Zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły

Szczegółowe wymagania edukacyjne z historii klasa 5 szkoły podstawowej

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Dział I. Pradzieje i najdawniejsze cywilizacje						
Zapoznanie z planem pracy i Przedmiotowymi zasadami oceniania.	–	–	–	–	–	–
1. Najdawniejsze dzieje człowieka Zagadnienia 1. Człowiek rozumny. 2. Życie człowieka w okresie paleolitu. 3. Rewolucja neolityczna i zmiany w życiu człowieka. 4. Pierwsi rzemieślnicy i kupcy.	– wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek; – rozumie pojęcia: wędrowny i osiadły tryb życia oraz potrafi je wyjaśnić	– rozumie pojęcia: neolit, paleolit	– rozumie, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw wędrowny, a później osiadły tryb życia; – wie, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy	– analizuje wpływ przejścia z wędrownego na osiadły tryb życia na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach	– analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące	I. 1)
2. Mezopotamia – narodziny pierwszej cywilizacji Zagadnienia 1. Nowe surowce i nowe narzędzia. 2. Warunki geograficzne	– wskazuje na mapie Mezopotamię; – wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii; – wie, kim był Hammurabi, i zna	– omawia znaczenie nowych surowców, z których wykonywano narzędzia; – zna najważniejsze rzeki Mezopotamii; – rozumie znaczenie	– omawia znaczenie wylewów rzek dla rozwoju rolnictwa; – omawia religię politeistyczną; – uzasadnia nazwę – Żyzny Półksiężyc	– wymienia okoliczności, które wpłynęły na powstanie państwa	– analizuje znaczenie wynaleźnięcia pisma dla funkcjonowania państwa; – wskazuje konsekwencje wynaleźnięcia koła	I. 2) 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Mezopotamii i ich wpływ na życie ludzi. 3. Powstanie państw w Mezopotamii. 4. Religia i osiągnięcia Mezopotamii.	założenia jego kodeksu; – wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia	słów: politeizm i kodeks				
3. Starożytny Egipt Zagadnienia 1. Warunki geograficzne starożytnego Egiptu i ich wpływ na życie mieszkańców. 2. Faraon i jego władza. 3. Społeczeństwo Egiptu. 4. Pismo egipskie. 5. Bogowie egipscy. 6. Grobowce faraonów. 7. Osiągnięcia Egipcjan.	– wie, nad jaką rzeką leży Egipt; – rozumie pojęcia: faraon i hieroglify; – rozumie pojęcia: politeizm, piramida, sarkofag, mumia; – wymienia trzy osiągnięcia Egipcjan	– wie, dlaczego wylewy Nilu miały wpływ na plony; – wie, czym zajmowali się: faraon, pisarze, rzemieślnicy, kupcy, kapłani; – wymienia bogów egipskich	– wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazywany darem Nilu; – rozumie pojęcie monarcha despotyczna; – rozumie, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki	– omawia władzę faraona; – rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa; – rozumie znaczenie wynalazków Egipcjan	– porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców; – porównuje wynalazki poznanych cywilizacji	I. 2) 3) 4) 5)
4. Starożytny Izrael Zagadnienia 1. Warunki geograficzne Izraela. 2. Judaizm i jego zasady.	– wskazuje na mapie Palestynę; – rozumie pojęcia: dekalog, judaizm; – wie, w kogo wierzyli Żydzi	– rozumie pojęcia: monoteizm, Jahwe; – podaje cechy judaizmu	– wskazuje na związek warunków geograficznych z zajęciami mieszkańców Palestyny; – wskazuje	– opisuje wędrówki i niewolę Żydów	– porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa w judaizmie	I. 2) 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. Najważniejsze postacie z historii Izraela.			najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami			
Lekcja powtórzeniowa. Pierwsze cywilizacje Zagadnienia 1. Powstanie i osiągnięcia pierwszych cywilizacji.	– wskazuje położenie poznanych cywilizacji na mapie; – potrafi podać co najmniej jedną informację na ich temat	– wymienia zajęcia mieszkańców poznanych państw; – wskazuje przykłady politeizmu i monoteizmu	– omawia wpływ warunków geograficznych na życie codzienne ludzi	– wskazuje osiągnięcia omówionych cywilizacji, potrafi je przyporządkować do danego obszaru, dostrzega ich wpływ na zachodzące zmiany	– analizuje wpływ osiągnięć na zachodzące zmiany; – potrafi dostrzec różnice między cywilizacjami w różnych dziedzinach życia	I. 1) 2) 3) 4) 5)
Sprawdzian 1. Pierwsze cywilizacje						
Dział II. Starożytna Grecja						
6. Cywilizacja starożytnych Greków Zagadnienia 1. Warunki geograficzne i ich wpływ na życie	– wskazuje na mapie starożytną Grecję; – rozumie pojęcie polis; – wymienia zajęcia Greków	– rozumie pojęcia: Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia	– dostrzega i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków	– rozumie przyczyny powstawania polis; – rozumie przyczyny kolonizacji greckiej	– rozumie przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego	I. 2) 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>mieszkańców.</p> <p>2. Miasta-państwa.</p> <p>3. Kolonizacja grecka.</p>						
<p>7. W demokratycznych Atenach</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Demokracja.</p> <p>2. Zgromadzenie ludowe, urzędnicy ateńscy.</p> <p>3. Społeczeństwo Aten.</p>	<p>– rozumie pojęcie demokracja</p>	<p>– omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów</p>	<p>– wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje</p>	<p>– omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców</p>	<p>– porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską</p>	I. 3) 4)
<p>8. Wierzenia starożytnych Greków</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Mitologia grecka.</p> <p>2. Bogowie greccy.</p> <p>3. Formy oddawania czci bogom</p>	<p>– rozumie pojęcie politeizm w odniesieniu do wierzeń Greków;</p> <p>– wie, gdzie była siedziba bogów greckich;</p> <p>– znaco najmniej jednego boga greckiego</p>	<p>– wymienia najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona, Hades, Atenę, Afrodytę, Herę, Apolla;</p> <p>– opisuje wygląd bogów</p>	<p>– zna sposoby oddawania czci bogom</p>	<p>– wie, kim był Homer;</p> <p>– wie, kim byli herosi</p>	<p>– potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków</p>	I. 3)
<p>9. W teatrze i na igrzyskach</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Gimnazjony.</p>	<p>– wie, gdzie odbywały się igrzyska;</p> <p>– wie, jak wyglądał teatr grecki</p>	<p>– wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk;</p> <p>– wie, jak wyglądała</p>	<p>– rozumie znaczenie sportu w codziennym życiu Greków;</p> <p>– wie, w jaki sposób nagradzano</p>	<p>– wie, czym różni się tragedia od komedii;</p> <p>– wymienia twórców tragedii i komedii</p>	<p>– uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi Greków</p>	I. 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2. Igrzyska olimpijskie. 3. Powstanie teatru. 4. Tragedie i komedie.		praca i stroje aktorów; – wie, jaka była geneza teatru	zwycięzców na igrzyskach			
10. Uczeni, pisarze, artyści Zagadnienia 1. Filozofia grecka. 2. Literatura. 3. Architektura i rzeźba.	– potrafi wskazać budynek wzniesiony przez Greków; – rozumie pojęcie filozofia; – wie, jak wyglądało pismo greckie	– rozumie znaczenie pisma dla rozwoju nauki; – wymienia greckich filozofów; – wskazuje nauki, które rozwinęły się w Grecji	– rozróżnia porządki architektoniczne; – wie, czym zajmowali się filozofowie; – zna dokonania Homera	– porównuje osiągnięcia Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji	– dostrzega integrujący charakter sztuki i nauki greckiej	I. 2) 3) 5)
Lekcja powtórzeniowa. Starożytna Grecja Zagadnienia 1. Położenie geograficzne i jego konsekwencje dla Hellady. 2. Osiągnięcia starożytnych Greków. 3. Wierzenia greckie.	– potrafi wskazać Grecję na mapie; – wymienia, co najmniej trzy osiągnięcia Greków w różnych dziedzinach życia	– zna zajęcia Greków; – wymienia rodzaje nauk, które rozwinęły się w Grecji	– wie, jaki był wpływ warunków geograficznych na zajęcia Greków; – rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania polis i rozwoju nauki	– rozumie wpływ warunków geograficznych na powstawanie polis; – wskazuje czynniki integrujące greckie polis	– dostrzega, czym różni się demokracja ateńska od demokracji współczesnej	I. 2) 3) 4) 5)
Sprawdzian 2. Starożytna Grecja						

Dział III. Starożytny Rzym

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
11. Rzym – od królestwa do republiki Zagadnienia 1. Powstanie Rzymu. 2. Rzym w okresie królewskim. 3. Rzym jako republika. 4. Urzędy rzymskie.	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać Rzym na mapie; – zna pojęcie republika 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy Rzym stał się republiką; – zna zasady funkcjonowania republiki; – wymienia rzymskie urzędy; – wie, jak byli wybierani urzędnicy rzymscy 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje kompetencje urzędników rzymskich 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny walk plebejuszy z patrycjuszami 	I. 2) 3) 4)
12. Imperium Rzymskie Zagadnienia 1. Podboje Rzymu. 2. Romanizacja prowincji. 3. Niewolnicy. 4. Upadek republiki. 5. Narodziny cesarstwa. 6.	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi pokazać Imperium Rzymskie na mapie; – wie skąd się brali niewolnicy; – rozumie pojęcie cesarstwo 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie romanizacja; – wie, kim był Gajusz Juliusz Cezar; – wie, kiedy upadła republika; – omawia położenie niewolników 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny rzymskich podbojów; – wie, jaki był wpływ Rzymian na podbite prowincje 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki; – wskazuje efekty podbojów rzymskich i upadku republiki 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia różnice między republiką a cesarstwem 	I. 2) 3) 4)
13. Cywilizacja starożytnego Rzymu Zagadnienia 1. Wpływ Greków na kulturę rzymską. Romanizacja prowincji.	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: akwedukt, łuk triumfalny, gladiator; – omawia religię Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia bogów rzymskich; – wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie; – potrafi wyjaśnić powiedzenie: „Wszystkie drogi 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o edukacji rzymskiej; – wymienia rzymskich twórców 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ Greków na kulturę rzymską; – uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na współczesny świat 	I. 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2. Religia Rzymian. 3. Osiągnięcia w budownictwie. 4. Literatura i prawo rzymskie.		prowadzą do Rzymu.”				
14. Powstanie chrześcijaństwa i schyłek starożytności Zagadnienia 1. Powstanie i rozwój chrześcijaństwa. 2. Prześladowanie chrześcijan. 3. Chrześcijaństwo religią panującą. 4. Upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie.	– zna datę upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie; – wie, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo; – wie, kim był Jezus Chrystus; – rozumie pojęcie chrześcijaństwo	– omawia założenia chrześcijaństwa; – wie, jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan; – omawia rozwój chrześcijaństwa; – rozumie pojęcia: barbarzyńcy, tolerancja religijna	– rozumie przyczyny prześladowań chrześcijan; – wskazuje przyczyny słabości Imperium Rzymskiego	– wskazuje przyczyny upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie	– analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa	I. 3) 5) 6)
Lekcja powtórzeniowa. Starożytny Rzym Zagadnienia 1. Formy sprawowania władzy. 2. Osiągnięcia Rzymian.	– potrafi wskazać na mapie Rzym; – wymienia różne formy sprawowania władzy; – wie, kim byli Jezus Chrystus, Gajusz Juliusz Cezar,	– umiejscawia w czasie powstanie i upadek Rzymu; – opisuje różne formy ustrojowe; – wymienia osiągnięcia Rzymian w różnych	– opisuje życie pierwszych chrześcijan; – opisuje rzymską edukację	– porównuje różne formy ustrojowe; – przedstawia przyczyny i skutki podbojów rzymskich	– dostrzega wpływy greckie na kulturę rzymską	I. 2) 3) 4) 5) 6)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. Religie w Imperium Rzymskim.	Oktawian August, – wie, kiedy upadło Cesarstwo Rzymskie na Zachodzie	dziedzinach				
Sprawdzian 3. Starożytny Rzym						
Dział IV. Początki średniowiecza						
15. Bizancjum Zagadnienia 1. Cesarstwo na wschodzie. 2. Justynian Wielki. 3. Sztuka bizantyjska. 4. Schizma wschodnia.	– wskazuje Bizancjum na mapie; – rozumie pojęcia: cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia; – wie, jak wygląda mozaika	– wymienia działania cesarza Justyniana; – wskazuje osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury; – zna konsekwencje schizmy wschodniej	– wskazuje różnice między cesarstwem wschodnim a zachodnim; – rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności	– podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza Justyniana; – wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa	– omawia współczesne konsekwencje schizmy wschodniej	II. 2)
16. Powstanie cywilizacji islamu Zagadnienia 1. Powstanie islamu. 2. Założenia islamu. 3. Podboje Arabów. 4. Osiągnięcia Arabów.	– wskazuje na mapie Półwysep Arabski; – wie, kim był Mahomet; – rozumie pojęcia: islam, Koran, muzułmanin, arabeska; – wie, w którym wieku	– wymienia założenia islamu; – wskazuje ziemie podbite przez Arabów; – rozumie znaczenie roku 622	– wymienia filary islamu; – omawia politykę Arabów na podbitych terenach	– rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków	– rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur	II. 1)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	powstał islam					
Lekcja powtórzeniowa. Początki średniowiecza Zagadnienia 1. Bizancjum. 2. Islam. 3. Nowe państwa europejskie. 4. Chrystianizacja Europy.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w jaki sposób powstało cesarstwo bizantyjskie; – wie, kto stworzył islam 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim byli Otton I, Justynian Wielki, Mahomet, oraz zna ich dokonania; – zna zasady islamu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa; – rozumie pojęcie schizma wschodnia; – rozumie znaczenie powstania islamu i zmian, które wiązały się z wprowadzeniem tej religii 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny i skutki przyjmowania chrześcijaństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega, że czas średniowiecza to czas budowania Europy; – rozumie wpływ chrześcijaństwa na budowę Europy 	II. 1) 2)
Sprawdzian 4. Początki średniowiecza						
Dział. V. Społeczeństwo, władza i kultura średniowiecznej Europy						
20. Rycerstwo i system lenny Zagadnienia 1. System lenny 2. Zamek ośrodkiem władzy. 3. Od pazia do rycerza. 4. Kultura rycerska.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza; – opowiada, na czym polegał system lenny 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje władzę króla w średniowieczu; – przedstawia drogę od pazia do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami; – rozumie pojęcia: wasal, senior, lenno; – opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie immunitet; – opowiada o ceremonii nadawania lenna; – wie, na czym polegała kultura rycerska 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny i skutki powstania systemu lennego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę króla w systemie lennym; – rozumie, jaki wpływ miał system lenny na pozycję króla i sytuację wewnętrzną w państwie 	III., IV. 1) 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
21. Średniowieczna wieś Zagadnienia 1. Życie codzienne na wsi. 2. Pan i poddani. 3. Osadnictwo. 4. Zmiany w rolnictwie.	<ul style="list-style-type: none"> – wie jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej; – dostrzeża różnice między panem a poddanyymi 	<ul style="list-style-type: none"> – zna narzędzia używane do pracy na roli w okresie średniowiecza; – wie, na czym polegało osadnictwo 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia obowiązki chłopów i pana; – wskazuje nowe sposoby uprawiania ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie osadnictwa dla właściciela ziemi; – rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ nowych metod uprawiania ziemi i nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi 	IV. 1) 2)
22. Średniowieczne miasto Zagadnienia 1. Odrodzenie miast. 2. Lokacje miast i ich wygląd. 3. Funkcje miast. 4. Mieszkańcy miast i ich zajęcia.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym zajmowali się mieszkańcy miast; – potrafi opisać wygląd średniowiecznego miasta 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jakie grupy społeczne mieszkały w średniowiecznych miastach; – rozumie pojęcia: cech, mistrz, czeladnik; – wymienia funkcje miast 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o procesie lokowania miasta i jego cechach; – rozumie, jakie znaczenie miały cechy 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast; – opisuje samorząd miasta w średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia podobieństwa i różnice między miastem współczesnym a średniowiecznym 	IV. 1) 2) 3)
23. Kościół i kultura na zachodzie Europy Zagadnienia 1. Powstanie i rola zakonów. 2. Uniwersytety.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia style architektoniczne średniowiecza; – wie, co się działo na uniwersytecie; – wie, czym się zajmowali zakonnicy 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady średniowiecznych zakonów; – wie, gdzie powstał pierwszy zakon, zna jego założyciela; – rozumie zasadę „Módl się i pracuj” 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najstarsze uniwersytety; – rozumie rolę uniwersytetu; – wie, czym zajmowali się dominikanie i franciszkanie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie w średniowiecznej Europie 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności 	IV. 3) 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. Style architektoniczne w średniowieczu.						
24. Spór cesarstwa z papieżem Zagadnienia 1. Odnowienie cesarstwa przez Ottona I. 2. Upadek znaczenia papieża. 3. Program reform. 4. Spór między Henrykiem IV a Grzegorzem VII. 5. Konkordat w Wormacji.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto został cesarzem w 962 r. – wie, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim byli: Henryk IV i Grzegorz VII; – rozumie pojęcie konkordat wormacki; – opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem; – wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie określenie „pójść do Kanossy” i zna jego genezę 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie koronacji cesarskiej Ottona I; – rozumie przyczyny sporu między papieżem a cesarstwem; – rozumie przyczyny zmian zaproponowanych przez klasztory benedyktyńskie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla stosunków między Kościołem a państwami średniowiecznej Europy 	III.
Lekcja powtórzeniowa. Władza, społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy Zagadnienia 1. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. 2. Konflikty średniowiecznego świata.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie chłopca, rycerza, mieszczanina, duchownego w średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia style architektoniczne średniowiecza i potrafi je rozpoznać 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ systemu lennego na funkcjonowanie wsi 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje zmiany zachodzące na wsi, rozumie ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie rolę chrześcijaństwa w kształtowaniu się średniowiecznej Europy 	III., IV. 1) 2) 3) 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Sprawdzian 5. Władza, społeczeństwo i kultura średnio-wiecznej Europy						
Dział VI. Polska pierwszych Piastów						
26. Narodziny państwa polskiego Zagadnienia 1. Słowianie na ziemiach dzisiejszej Polski. 2. Podboje Mieszka I. 3. Przyjęcie chrztu. 4. Budowa państwa przez Mieszka I.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Mieszko I; – wie, kiedy Polska przyjęła chrzest 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie polskie; – opowiada o tworzeniu państwa polskiego; – opowiada o przyjęciu chrztu 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy była bitwa pod Cedynią; – rozumie znaczenie podbojów dla tworzenia państwa Mieszka 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście międzynarodowego położenia Polski 	V. 1) 2)
27. Panowanie Bolesława Chrobrego Zagadnienia 1. Misja biskupa Wojciecha. 2. Utworzenie arcybiskupstwa w	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto był następcą Mieszka I; – wie, kim był św. Wojciech; – wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem i kiedy był zjazd w Gnieźnie 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim; – opowiada o misji biskupa Wojciecha; – wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny i zna rezultat tych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, jak koronacja wpłynęła na sytuację Polski w Europie 	V. 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Gnieźnie. 3. Zjazd gnieźnieński. 4. Wojny Bolesława Chrobrego. 5. Koronacja Bolesława Chrobrego.		wojen				
28. Upadek i odbudowa państwa pierwszych Piastów Zagadnienia 1. Rządy Mieszka II. 2. Kryzys monarchii. 3. Kazimierz Odnowiciel i jego działania. 4. Bolesław Śmiały i biskup Stanisław.	– wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce; – wie, kim byli Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz Odnowiciel	– wymienia problemy Polski w I połowie XI w.	– wymienia przyczyny problemów Polski w XI w.; – wskazuje działania mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane przez kolejnych władców	– rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego	– wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania biskupa Stanisława	V. 3) 4)
30. Społeczeństwo Polski pierwszych Piastów Zagadnienia 1. Życie na wsi i w grodzie. 2. Powinności – daniny i posługi. 3. Wojowie i duchowni.	– wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej; – wie, jakie były zajęcia wojów; – zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo	– opisuje życie na wsi, w mieście	– wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami	– dostrzega wpływ chrześcijaństwa na funkcjonowanie państwa polskiego	– rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych dla funkcjonowania państwa	V. 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Lekcja powtórzeniowa. Polska pierwszych Piastów Zagadnienia 1. Powstanie państwa polskiego. 2. Społeczeństwo polskie w okresie wczesnopiastowskim.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie państwo pierwszych Piastów; – wymienia władców z dynastii Piastów; – wie, co się wydarzyło w 966 r., 1000 r., 1025 r., 1138 r 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia działania pierwszych władców z dynastii Piastów 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje grupy społeczne zamieszkujące ziemie polskie, omawia ich zajęcia 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie i wymienia przyczyny oraz skutki przyjęcia chrztu, zjazdu w Gnieźnie, pierwszej koronacji 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, jaki wpływ miało przyjęcie chrześcijaństwa na zmiany w różnych dziedzinach życia w Polsce 	V. 1) 2) 3) 4) 5)
Sprawdzian 6. Polska pierwszych Piastów						
Dział VII. Polska dzielnicowa i zjednoczona						
31. Rozbicie dzielnicowe Zagadnienia 1. Polska dzielnicowa. 2. Sąsiedzi Polski dzielnicowej. 3. Sprowadzenie Krzyżaków do Polski. 4. Najazd Mongołów.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co oznaczał podział Polski na dzielnice 	<ul style="list-style-type: none"> – zna sąsiadów Polski w okresie rozbicia dzielnicowego; – wie, z kim walczyli Polacy w okresie rozbicia dzielnicowego, i zna efekty tych walk 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w jaki sposób układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbicia dzielnicowego; – opisuje proces budowania państwa krzyżackiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego; – wskazuje skutki stosunków Polski z sąsiadami 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego na różnych płaszczyznach 	VI. 1) 2) 3)
32. Społeczeństwo i gospodarka Polski	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia stany w społeczeństwie 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o procesie kolonizacji na prawie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie zmian w rolnictwie dla 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje znaczenie kolonizacji dla 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, w jaki sposób ukształtowały się 	VI. 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
dzielnicowej Zagadnienia 1. Wieś w średniowieczu. 2. Kolonizacja na prawie niemieckim. 3. Powstanie stanów.	polskim; – wie, na czym polegała kolonizacja; – zna pojęcie trójpolówka	niemieckim; – wymienia zajęcia różnych stanów	życia ludzi	rozwoju gospodarczego; – wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście	poszczególne grupy społeczne w Polsce	
33. Odbudowa Królestwa Polskiego Zagadnienia 1. Zwolennicy zjednoczenia. 2. Przemysław II królem Polski. 3. Koronacja Wacława II na króla polskiego. 4. Zjednoczenie ziem polskich przez Władysława Łokietka. 5. Konflikt Polski z Krzyżakami	– wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie; – wie, jakie ziemie Polska utraciła na rzecz Krzyżaków	– wymienia kolejnych władców Polski; – wie, kiedy Polska utraciła Pomorze Gdańskie; – wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbicia dzielnicowego	– wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich, – rozumie znaczenie utraty Pomorza; –	– opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem –	– rozumie znaczenie zjednoczenia ziem polskich dla zmiany położeniemiędzynarodowego Polski	VI. 2) 4)
34. Polska Kazimierza Wielkiego Zagadnienia	– wie, kto był ostatnim królem Polski z dynastii Piastów; – rozumie powiedzenie	– wymienia działania Kazimierza Wielkiego w różnych dziedzinach;	– rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej; – omawia, w jaki sposób	– omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami i Czechami dla Polski		VII. 1) 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Problemy Polski po przejęciu władzy przez Kazimierza Wielkiego. 2. Pokój z Czechami i Krzyżakami. 3. Działania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie gospodarki, obronności, prawodawstwa. 4. Utworzenie Akademii Krakowskiej.	„Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.”	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska 	Kazimierz Wielki rozwiązał problemy z Czechami i Krzyżakami			
35. Polska w unii z Węgrami i Litwą Zagadnienia 1. Unia z Węgrami. 2. Ludwik Węgierski i Jadwiga na tronie polskim. 3. Unia personalna z Litwą. 4. Wielka wojna z zakonem. 5. Wojna Trzynastoletnia	<ul style="list-style-type: none"> – wie, z kim Polska zawarła unie w XIV w.; – wie, kim byli: Jadwiga i Władysław Jagiełło; – rozumie pojęcie: Krzyżacy; – wie, jaki był rezultat bitwy pod Grunwaldem, wie, kto w niej walczył; – zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385 roku; – wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny zaproszenia Krzyżaków do Polski; – opowiada o zawarciu unii Polski z Węgrami i Litwą; – opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z Krzyżakami; – wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r.; – wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny zawarcia przez Polskę unii z Litwą; – wie, dlaczego doszło do wielkiej wojny z Krzyżakami; – zna postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces budowania państwa krzyżackiego; – rozumie znaczenie przywileju koszyckiego; – rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem unii z Litwą 	VII. 2) 3) 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
37. Monarchia stanowa w Polsce Zagadnienia 1. Powstanie monarchii stanowych. 2. Monarchia stanowa w Polsce. 3. Powstanie szlachty i jej przywileje. 4. Działalność sejmu.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał; – rozumie pojęcie szlachta 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja; – wie, na czym polegała monarchia stanowa 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy zebrał się pierwszy polski sejm; – opowiada o kształtowaniu się monarchii stanowej; – opowiada o powstawaniu przywilejów 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich konsekwencje; – wymienia treść przywilejów nadanych szlachcie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice między monarchią stanową a patrymonialną 	VII. 5)
Lekcja powtórzeniowa. Polska dzielnicowa i zjednoczona Zagadnienia 1. Zjednoczenie państwa polskiego. 2. Jagiellonowie na tronie polskim. 3. Unie Polski.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy Polska została zjednoczona; – wie, kim byli: Władysław Łokietek, Jadwiga, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje Polskę na mapie; – wskazuje na mapie państwa, z którymi Polska weszła w unie personalne 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie zawierania unii i zjednoczenia Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki: zjednoczenia ziem polskich, unii personalnych, wojny trzynastoletniej, nadawania przywilejów 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem zawieranych unii, zjednoczenia, nadawania przywilejów 	VI. 1) 2) 3) 4), VII. 1) 2) 3) 4) 5)
Sprawdzian 7. Polska dzielnicowa i zjednoczona						